

Et indblik i udmålingen af bøder ved overtrædelse af hvidvaskloven

Martin Christian Kruhl
Partner

Oskar Nørtoft Lindekilde
Advokatfuldmægtig

Overtrædelse af hvidvaskloven straffes som udgangspunkt med bøde. I særligt kvalificerede tilfælde kan en overtrædelse dog straffes med fængsel i indtil to år. I nærværende artikel rettes fokus på bødestrafen i henhold til hvidvaskloven og navnlig på, hvordan bødens størrelse udmåles.

Udmålingsprincipperne

Efter den gældende praksis på hvidvaskområdet anvendes der en række forskellige udmålingsprincipper, der udgør udgangspunkter ved udmålingen af bøder til virksomheder, der har overtrådt hvidvaskloven. Årsagen til at der er forskellige udmålingsprincipper er, at hvidvaskloven indeholder flere forskelligartede forpligtelser. Det er således de overtrådte forpligtelser, der er afgørende for, hvilke udmålingsprincipper der finder anvendelse. Med afsæt i praksis på området kan følgende kategorier af overtrædelser af hvidvaskloven identificeres:

Med afsæt i praksis på området, og forarbejderne til lov nr. 1535 af 18. december 2018 om ændring af hvidvaskloven, kan følgende udmålingsprincipper for de forskellige kategorier af overtrædelser identificeres:

Særligt for de tilfælde, hvor ikke blot virksomheden, men også en fysisk person tilknyttet virksomheden, pålægges en bøde, udmåles bøden til den fysiske person som udgangspunkt til 10 % af bøden, som virksomheden blev pålagt.

Særligt om betydningen af en virksomheds nettoomsætning

Udmålingsprincipperne blev ændret ved lov nr. 1535 af 18. december 2018 om ændring af hvidvaskloven. Ved ændringsloven blev hvidvasklovens nuværende § 78, stk. 3, indsat, hvorefter der ved udmåling af bøder skal tages hensyn til gerningspersonens økonomiske forhold. Af forarbejderne til ændringsloven blev det præciseret, at hensigten var, at der ved overtrædelser i form af systemiske mangler og manglende interne retningslinjer fremadrettet skulle lægges vægt på en virksomheds nettoomsætning. Formålet var at sikre bødestraffens pønale og præventive effekt uanset størrelsen på en given virksomhed.

Den årlige nettoomsætning fastsættes ifølge forarbejderne til ændringsloven med afsæt i årsregnskabet for det regnskabsår, hvor overtrædelsen har fundet sted. Foreligger der ikke et regnskab for dette år, anvendes i stedet det seneste endelige årsregnskab. Såfremt en overtrædelse begås af en virksomhed, der kun delvist er omfattet af hvidvaskloven, skal bøden som udgangspunkt beregnes efter nettoomsætningen for den del af virksomheden, som er omfattet af hvidvaskloven.

Betydningen af en virksomheds nettoomsætning ved overtrædelser i form af systemiske mangler og manglende interne retningslinjer er som følger:

Mens retstilstanden for de små virksomheder har været uændret, blev bødestørrelsen for de større virksomheder dermed skærpet markant ved ændringsloven.

Det var ikke lovgivers intention med ændringsloven at ændre på udmålingsprincipperne i forhold til øvrige kategorier af overtrædelser, eller i forhold til princippet for udmåling af bøder til tilknyttede fysiske personer.

Generelt om bøders størrelse

I nogle tilfælde er det muligt at beregne en bøde efter flere udmålingsprincipper. Som eksempel kan nævnes, at en finansiel virksomhed har benyttet ekstern bistand til at varetage visse opgaver efter hvidvaskloven, men at hvidvasklovens regler herom ikke i den forbindelse er overholdt. Bødens størrelse kan i så fald fastsættes i overensstemmelse med udmålingsprincippet for overtrædelser i form af systemiske mangler. Hvis den eksterne bistand ikke har overholdt reglerne vedrørende kundekendskabsprocedure for et bestemt antal kunder, som der er udført transaktioner for, så kan bødens størrelse også fastsættes efter transaktionsprincippet. Hvis flere udmålingsprincipper er anvendelige, fastsættes bødens størrelse på baggrund af det udmålingsprincip, der medfører den højeste bøde.

Til trods for at skærpelsen af udmålingsprincipperne vedrørende overtrædelser i form af systemiske mangler og manglende interne retningslinjer, kan særligt transaktionsprincippet fortsat føre til de højeste bøder.

Det er vores opfattelse, at det er uklart, i hvilket omfang der på mere generelt plan gælder en minimumsbøde på 50.000 kr. ved udmåling af bøder for overtrædelse af hvidvaskloven. Uklarheden skyldes dels en formulering i forarbejderne til lov nr. 1535 af 18. december 2018 om ændring af hvidvaskloven, og dels en omtale af denne formulering i forarbejderne til lov nr. 58 af 13. november 2019 om ændring af hvidvaskloven, lov om finansiel virksomhed og forskellige andre love.

Til slut skal det gøres klart, at udmålingsprincipperne alene giver et vejledende udgangspunkt for udmålingen af en bødes størrelse. Den endelige bødefastsættelse i en given sag vil altid bero på domstolenes konkrete vurdering. Der kan derfor ske fravigelse i både op- og nedadgående retning, hvis der i en given sag foreligger skærpene eller formildende omstændigheder. Hertil kommer, at det i vurderingen af størrelsen af en bøde også i visse tilfælde kan indgå, om en virksomhed vil have mulighed for at betale en bøde af den pågældende størrelse.

Kontakt DLA Piper gennem forfatterne til denne artikel, hvis du vil vide mere om emnet, eller hvis du har behov for rådgivning i relation til en konkret problemstilling i relation hertil.

Fagområder Regulatoriske forhold i den finansielle sektor, International handel, investeringer, reguleringer og compliance

Sektorer Financial Services
